

Základní škola praktická Halenkov

VY_32_INOVACE_01_01_13

ČLOVĚK A JEHO SVĚT – ROZMANITOSTI PŘÍRODY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Číslo projektu	CZ.1.07/1.4.00/21.3185
Klíčová aktivita	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Zařazení učiva v rámci ŠVP	1. – 6. r. ZŠPr 4. – 10. r. ZŠS
Ověřeno	6. 6. 2012 / zapsáno do TK/
Název DUMu	Jak se Pavlík nastydl
Anotace	Pracovní list „Jak Pavlík nastydl“ se řadí k vzdělávacímu celku „Roční období – Léto“. Vyprávěcí formou je zpracováno téma, týkající se typicky letního počasí. Zabývá se prevencí onemocnění z nadměrného tepla a zásadami, která je nutno dodržovat, zastihne-li člověka v přírodě bouřka . Dále se žáci seznamují s některými u nás nejrozšířenějšími bylinami, jejichž léčivých účinků lze podpůrně využívat při nachlazení.
Autor	Mgr. Jana Hrňová
Očekávaný výstup	Ověření a upevnění vědomostí o přírodě
Druh učebního materiálu	Pracovní list s vyprávěním
Použitý zdroj	Viz s. 8

Jak Pavlík nastydl

Bylo horké letní odpoledne, vzduch se jen tetelil a Pavlík, Anička a dědeček se chystali na výlet po okolí. Babička s nimi jít nechtěla: „Takové vedro, to není pro mě,“ řekla jen a nachystala všem svačinu a spoustu pití. „V takovém horku musíte hodně pít, děti. Jinak by vás mohla bolet hlava a mohlo by vám být špatně,“ vysvětlila.

Děti i dědeček se tedy pořádně namazali a vyšli.

1. *Opalovací krém*

2. *Minerální vody*

Celou cestu pozorovali přírodu a dědeček jim vyprávěl, jak tudy chodil, když byl mladý. Ani si nevšimli jak a došli mnohem dál, než původně chtěli. Slunce sice ještě svítilo, ale v dálce se už setmělo.

„To jsou bouřkové mraky,“ odhadl dědeček zkušeným pohledem.

3. *Bouřkové mraky*

„Co to znamená?“ zeptal se Pavlík.

„To jsou mraky, ze kterých bude hodně přšet. Vidiš, jak jsou tmavé?“

Sotva to dořekl, v dálce se zablesklo. „To byl blesk, že?“ vyzvídal Pavlík.

4. *Blesk*

„Ano. Hrom jsme neslyšeli, protože bouřka je zatím hodně daleko. A jestlipak víte, co vzniká dříve, hrom nebo blesk?“ řekl dědeček.

„Blesk!“ zvolal Pavlík. „Hrom!“ prohlásila zároveň s ním Anička.

Ale dědeček se usmál. „Ani jedno. Blesk i hrom totiž vznikají najednou. Pavlík má ale tak trochu pravdu, protože blesk vidíme dříve, než slyšíme hrom. To proto, že světlo je rychlejší než zvuk. Když je někde bouřka, můžete podle toho poznat, jak daleko od vás je. Čím větší rozdíl je mezi bleskem a hromem, tím dále bouřka je. Pokud ale hrom uslyšíte jen sekundu nebo dvě po blesku, je bouřka u vás. Ale už bychom si neměli moc vykládat. Vítr fouká odtamtud – to znamená, že se bouřka blíží k nám. Pojdte děti, musíme si pospíšet domů,“ vybídl dědeček.

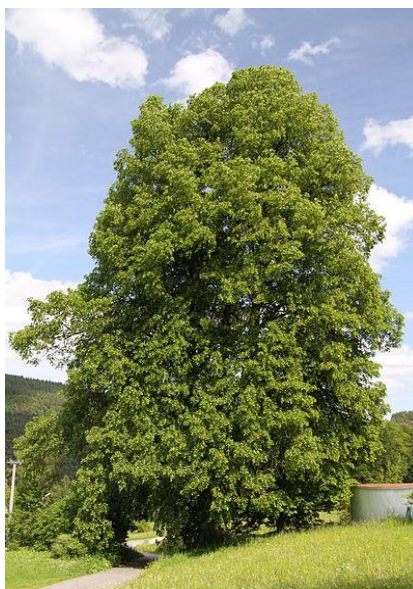
Ale i když šlapali, co jim nohy stačily, bouřka byla rychlejší. Zprvu začalo jen trochu kapat, ale pak už se pořádně rozpršelo.

5. *Děšť*

Naštěstí měli všichni v batohu pláštěnku, a tak si ji ihned oblékli. Jen Pavlíkovi v tom větru uletěl pásek, takže si ji nemohl pořádně zapnout.

„Jejda, jejda,“ řekl dědeček. „To asi trochu promokneš. Ale nedá se nic dělat, musíme jít dál.“ „A co kdybychom se schovali pod tamhleten vysoký strom?“ navrhl Pavlík, kterého začalo mokré oblečení trochu studit.

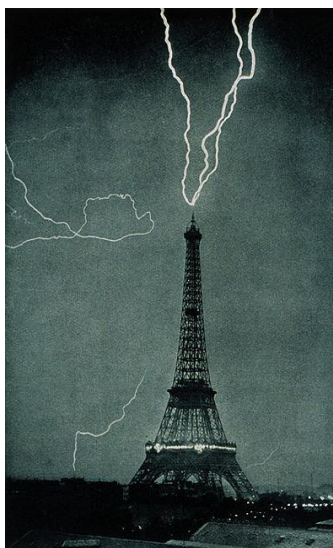

6. *Vysoký strom*

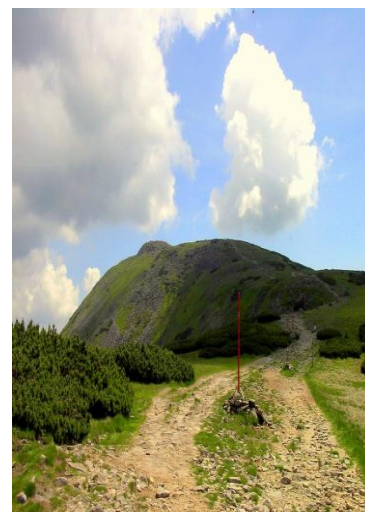
„Jen to ne, děti!“ zvolal dědeček. „Bouřka už je skoro nad námi. Blesk totiž většinou uhoďí do nějakého vyvýšeného předmětu, jako jsou stožáry, věže nebo stromy. Proto se za bouřky nikdy neschovávejte pod takovéto věci, to už raději zmokněte! A ani po holých kopcích nechoďte, i tam by do vás mohl uhoďit blesk. Pojd'te, půjdeme raději tady touto cestou kolem potoka.“

7. Blesk do stromu

8. Eiffelova věž

9. Kopec

Když dorazili domů, jen z nich kapalo. Ale Aniče s dědečkem bylo pod pláštěnkou poměrně sucho. Zato Pavlík byl promoklý až na kost. Pořádně se tedy osprchoval horkou vodou, povečeřel a šel spát.

Když se ráno probudil, nebylo mu moc dobře. Škrábalo ho v krku, z nosu mu teklo a trochu pokašlával. „Tys ses nám nachladil!“ řekla babička. „Tak hezky do teplé postele a my ti s Aničkou připravíme horký čaj. Pojd', Aničko, natrháme nějaké léčivé bylinky, ať se tvůj bratr brzy uzdraví.“

A tak vyrazily na louky za domem. Babička Aniče ukazovala, kde které bylinky rostou a jak vypadají.

„Tyto dlouhé lístky, co rostou ze země, to je jitrocel. Ten určitě nasbíráme. A tyto listy, to jsou listy podbělu. Sbírají se listy i květy. Byly to ty malinké žluté hlavičky, co vypadaly jako malé pampelišky. Teď už podběl sice nekvete, kvetl počátkem jara, ale můžeme najít aspoň jeho listy. A Pavlíkovi určitě prospěje i mateřídouška,“ říkala babička a přitom sbírala bylinky do košíku. „Jitrocel, podběl i mateřídouška léčí dýchací cesty a kašel. Dobrá je i bylina, která nám roste doma na zahrádce, víš, taková ta vysoká se žlutými květy. Jmenuje se divizna.“ Zašly také na kraj louky, odkud se právě překrásně šířila vůně lipových květů. „Ty si také natrháme, to aby se nám Pavlík dobře vypotil“, starala se babička.

10. Jitrocel

11. Podběl

12. Mateřídouška

13. Lípa

14. Divizna

Jakmile se vrátily, Anička ohřála vodu a zalila konvici, do které babička připravila směs natrhaných bylinek. „Necháme je chvíli louhovat a pak čaj osladíme medem. Pavlíkovi bude určitě chutnat,“ řekla babička.

A opravdu. Pavlíkovi čaj chutnal, a tak ho poctivě celé tři dny pil. K tomu spořádal pořádnou porci jablek a pomerančů, aby měl dostatek vitamínů, a za pár dní byl zdravý. „Ale vitamíny bys měl jíst, i když nejsi nemocný,“ nabádal ho ještě dědeček.

Pavlík poslechl. Teď, když věděl, jak mu ovoce a bylinné čaje prospívají, dával si je častěji a s chutí.

Úkoly:

Nakresli, čím se Pavlík léčil

Napiš názvy bylin, které babička natrhala:

Odpověz:

Už jste někdy zmokli?

Pamatujete si nějakou bouřku?

Co nikdy nemáte dělat, když vás venku zastihne bouřka?

Co je dříve, blesk nebo hrom?

Uhádni:

Nakresli to:

Časně ráno vychází,
po nebi se prochází,
v poledne je nejvýše,
střechy zlatě popíše.

Černá duchna nebem letí,
za ní druhá a pak třetí.
Zablýská se, prásk a rup!
Vysype se plno krup.

Běhá to okolo chalupy,
dělá to cupity, dupity.

Před chalupou babička,
medová má srdíčka.
A že s nimi jen tak stojí,
včely kolem ní se rojí.

Zdroje obrazového materiálu:

1. Opalovací krém

http://www.parfemy-premier.cz/kosmetika-estee-lauder/anti-aging-sun-lotion-for-body-spf_142556.html

2. Minerální vody

<http://bohemikum.cz/balena-voda/mineralni-voda-mattoni-baleni-6-x-15-litru-%5Bn-m01%5D>

3. Bouřkové mraky

http://www.pavelpola.cz/key/mraky?g2_itemId=10918

4. Blesk

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:RAIOimage113.JPG>

5. Déšť

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:22_Regen_ubt.jpeg

6. Vysoký strom

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Famous_trees_in_Frantoly_village_in_2011_%283%29.JPG

7. Blesk do stromu

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Lightning_hits_tree.jpg

8. Eiffolova věž

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Lightning_striking_the_Eiffel_Tower_-_NOAA.jpg

9. Kopec

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Baby_g%C3%B3ra.jpg

10. Jitrocel

http://cs.wikipedia.org/wiki/Jitrocel_kopinat%C3%BD

11. Podběl

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Podb%C4%9Bl>

12. Mateřídouška

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:5036-Thymus_serpyllum-Hrad%C4%8D._st%C4%9Bny-7.06.jpg

13. Lípa

http://cs.wikipedia.org/wiki/L%C3%ADpa_malolist%C3%A1

14. Divizna

http://cs.wikipedia.org/wiki/Divizna_velkokv%C4%9Bt%C3%A1

Autor textu: Martin Kunetka

(text upraven se souhlasem autora)